

Paršat Vaera

28. tevet 5769
24. leden 2009
začátek šabatu: 16:23
konec šabatu: 17:35

Halachické časy
třilin 6:35 | východ slunce 7:46
konec šma 8:57 | 1. mincha 12:36
škia 16:42 | hvězdy 17:18

Šmílův DAF

Vaera v číslech

14. sidra v Tóře (z 54),
2. sidra v knize Šemot (z 11),
16 paršiot, 8 otevřených, 8 zavřených
skládá se z 121 vět, 1748 slov a 6701 písmen,
Sidra neobsahuje žádnou z 613 MICVOT

Alijot v kostce

Kohen: Bůh připomíná Mošemu sliby, které dal praotcům. Moše oznamuje lidu východ z Egypta, ale lid je příliš „unaven“, než aby ho vyslechl. Bůh posílá Mošeho k faraónovi, aby řekl slavné: „Nech mu lid jít!“

Levi: Genealogie Mošeho a Aharona.

Šliši: Moše a Aharon předstupují před faraóna.

Revii: Faraón bratrům nevěří, Moše předvádí první z divů - proměňuje svou hůl v hada. TANIN je ovšem přesněji krokodýl. Aharon proměňuje vodu Nilu v krev (=PRVNÍ RÁNA). Následují žáby.

Chamiši: Faraón po odstranění žab odmítá splnit svůj slib a je potrestán třetí ranou, kterou byly vši (ne komáři, jak uvádí česká ekumenická bible). Vše se prakticky opakuje, následuje čtvrtá rána – divá zvěř (nebo útočný hmyz, ale jistě ne mouchy, které uvádí český ekumenický překlad).

Šiši: Další rány – mor a kroupy. Nyní pomáhá faraónovi vzdorovat sám Bůh, který mu „zatvrzuje srdce“.

Švií: Na faraónovu prosbu zastavuje Moše ničící ránu (kroupy). Faraón opět odmítá propustit židovské otroky.

Haftara (Jechezkel 28:25-29:21): Proroctví o vykopení a pádu Egypta.

Židovská událost

Zemní plyn.

Ve Středozemním moři, v blízkosti izraelského přístavu Chaifa, bylo objeveno bohaté ložisko zemního plynu.

Více než 3 biliony kubických stop zemního plynu by mohly sloužit Izraeli asi 15 let a snížit tak jeho závislost na vnějších zdrojích.

Zajímavosti z paraši

Tóra zdůrazňuje, že Aharonova manželka byla nejen dcerou Aminadava, ale i sestrou Nachšona. Proč? Aby nás poučila, že je na místě si před svatbou prověřit i případného švagra. Tak jako se totiž ženy často podobají svým matkám, tak se jejich děti často podobají svým strýcům.

Víme, že Moše byl ARAL SFATAJIM. Co to ale přesně znamená? Existují různé výklady. Nejčastěji se hovoří o tom, že měl „vadu řeči“, hovořil „ztěžka“ nebo mu při hovoru chyběla „patřičná sebedůvěra“.

Věděli jste, že...

Rav Jaron Ben David se narodil v roce 1970 v [USA](#). Studoval na [Ješiva Nechalim](#) a poté na [Hesder Ješiva](#) v [Maale Adumim](#) Mimo jiné učil jeden školní rok (1998/99) na [Lauderových školách](#). Manželkou rav Jarona je [Eliševa Ben David](#). Rav Jaron a Eliševa zatím mají tyto syny: Benci, Jisachar, Ori, Netanel, Itamar, Elijah a Daniel.

vybráno z encyklopedie www.doopravdy.cz/judaismus

Rabi Jonathan Sacks

Vši

Když se veškerý egyptský prach proměnil ve vši, zkoušeli mágové sami vytvořit vši svým tajným uměním, ale nedokázali to. Vši napadali lidi i zvěř, mágové řekli faraónovi: „To je prst Boží,“ ale ten zatvrdil své srdce a neposlouchal je.

Jen málo pozornosti se věnuje využití humoru v Tóře, jehož nejčastější formou je výsměch samolibým, kteří se domnívají, že mohou napodobit Boha. Jedna věc Boha vždy rozesměje – pokus lidí vzdorovat nebi.

Krásný příklad nabízí příběh babylónské věže, ve kterém se lidé rozhodli postavit stavbu až do nebe, aby narušili božský řád určující, že „nebe, nebe patří Bohu a zemi dal lidem“. Z nebeské perspektivy však bylo jejich dílo tak titěrné, že Bůh musel „sestoupit dolů, aby se podíval...“

Satira je důležitá pro pochopení minimálně několika egyptských ran. Egyptané se klaněli mnoha bohům, z nichž většina představovala přírodní síly. Mágové si mysleli, že je svým „tajným uměním“ mohou kontrolovat (tak jako se to domnívají v naší době někteří vědci). A civilizace, která se domnívá, že je možné manipulovat s bohy, věří, že stejně tak může ovládat i lidi. Takové kultuře je pojem svoboda cizí.

Rány byly určeny nejen k potrestání faraóna a jeho lidu za útisk synů Izraele, ale měly také ukázat bezmocnost bohů, v něž věřili. To vysvětluje první a poslední z ran před smrtí prvorozených. První se týkala Nilu. Devátou ranou byla tma. Nilu se Egyptané klaněli jako zdroji plodnosti v jinak pouštní oblasti. A slunce bylo považováno za největšího z bohů, Re, jehož byl faraón dítětem. Tma, zatmění slunce, dokazuje, že i největší z egyptských bohů nezmohl nic tváří v tvář Bohu skutečnému.

To, oč jde, je konfrontace mezi mýtem - v němž jsou bohové pouhé síly, které mají být zkroceny, ovládnuty nebo zmanipulovány - a biblickým monoteismem, ve kterém etika, spravedlnost, soucit a lidská důstojnost vytvářejí místo k setkání Boha s lidstvem. První dvě rány odkazují na začátek egyptského útisku – vraždění malých dětí. Nám je srozumitelná proměna nilské vody v krev a Egyptanům byla jasná symbolika žab, protože bohyně s podobou žáby (Heget) byla egyptskou bohyní-rodíčkou. Obě rány tedy byly kódované vzkazy ve smyslu: „Pokud použijete

řeky a porodních bab - obvykle spojovaných s životem – jako nástroje smrti, obrátí se ty samé síly proti vám.“ Jinými slovy šlo o nesmírně naléhavé a přitom logické poselství: „Zneužívané síly přírody se obrátí proti lidem, s čím kdo zachází, tím také schází.“ Historie je spravedlivá.

Reakce Egyptanů na první dvě rány neopouští zaběhlé koleje. Rány jsou pro ně dílem magie, nic „zázračného“. Moše, Aharon, mágové a jim podobní lidé prostě ovládají „tajné umění“. Mágové se snaží a také proměňují vodu v krev a tvoří žáby (ač de facto jen množí egyptské utrpení.) A tu nastává třetí rána, v úvodu zmíněné vši. Rána, kterou mágové nedokáží imitovat. Snaží se, ale nejde jim to. Proto říkají: „To je prst Boží.“

V podstatě se jedná o první (a překvapivě stále živý) názor odpovídající dnešnímu termínu „Bůh mezer“, ve kterém platí, že zázrak něco, pro co ještě nemůžeme najít vědecké vysvětlení. Co mágové (dnes vědci) neumí, musí být výsledkem Božského zásahu, což nevyhnutelně vede k závěru, že náboženství a věda jdou proti sobě a čím více věcí si můžeme vysvětlit vědecky, tím méně prostoru zbývá Bohu, který jednou zmizí úplně. (Chas vešalom)

Právě proto nespočívá v judaismu primární způsob setkání s Bohem v zázracích, ale v jeho slovech – v Tóře, která je židovskou ústavou formující Izrael jako národ pod Boží svrchovaností. Jistěže je Bůh skryt za událostmi, které přesahují přirozenost (rozuměj v zázracích), ale On je také v přírodě samotné. Věda nemá vytěsnit Boha, věda Ho odhaluje v přírodě samotné. Věda nás učí, „jak veliké je veškeré Tvé dílo“. Přesto je Boha třeba hledat především sluchem, nasloucháním hlasu ze Sinaje, který nás učí, jak vybudovat společnost, která bude pravým opakem Egypta. Společnost, v níž menšina nebude utiskovat většinu a v níž se nebude špatně nakládat s cizinci.

Nejlepší zbraní proti myšlení Egypta byl jemný Božský humor, díky němuž si kněží a mágové, domnívající se, že mohou ovládat slunce a Nil, uvědomili, že nemohou stvořit ani veš.

Egyptští mágové (a jejich dnešní nástupci) nechápali, že ovládnutí sil přírody není samo o sobě cílem, ale pouze možným prostředkem. Nejde o to, že i na vši byli mágové krátcí. Víra není jen vírou v nadpřirozené, jde více o schopnost uposlechnout Božího hlasu tak, aby tím námi nabytá svoboda respektovala i svobodu a důstojnost druhých.